

האשה שנתארמלה

פרק שני כתובות

כג.

עין משפט נר מצוה

כרוייהו כפנייה קמספדי. לדברי שניהם עד עכשיו בחזקת פנויה היתה [קודם שנתקדשה]. **אינן.** זרישא מני אס ניסת תלך וסיפא אס ניסת לא תלך: **דמגרשי זלנעא.** ואפילו הכי לכתחלה לא תנשא משום לזות שפמים: **ארישא.** אס משניסת זלו עדים שהיתה אשת איש והיא ניסת על פי עממה שאמרה

גרושה אני: **אסיפא.** אנשכיתי וטהורה אני והמיריה לינשא ואח"כ זלו עדים שנסבת: **זשזויה קינלו.** דחששא זעלמא הוא לזיכא שמה זעעלה לעובד כוכבים ופסלה לכהונה: **דרז המנוגא.** דלמר האשה שאמרה לזעלה גירשתני נאמנת הלכך הא דלמרה גרושה אני מהימנא: **ויש לי עדים.** שהיו עמי תמיד שלא נתייחדתי עם עובד כוכבים: **ואח"כ זלו עדים.** שנסבת דהשתא ללו הפה שאסר הוא אפי' הכי לא תלך: **אפי' יש לה כמה בנים.** מן הכהן הזה שנסאה: **דאסיין לנהרדעא.** להפדומן: **אוקמינאו לזשזויהו אנדאי.** שלא יצואו לפני ז"ל ולא יעשו ז"ד שכן שזויות אלף ע"פ עממן וימירוס: **זנו דמורין אינון.** זנות אדם גדול וזעל הוראה הוא שידעו לעשות כן: **לרז שמן.** כהן היה: **איטפל זקרוזופין.** איה אלת מהן שכן קרוזופין: **ופא איכא סהדי זמדינת היס.** שראו שנסבו וזלמא אמו לקמן למחר וליומא אחרן לא חיסהו. קודם שישאין ומשום דלמא אמו לא חסרינן לה

השתא: עדים זלד אספן. זלד זפון. [מלפון וזכ יתאה (איזב לו) ממרגס מרליסמנא]: **וטאפרי.** בתמיה הא [לן] אמו קודם שישאין: **ממני**

דבשבויה הקילו ומאן דמתני לה אסיפא ליה דכולי ערמא איה דרב המנוגא והכא בהא קמיפלגו דמר סבר כי איתמר דרב המנוגא בפניו אבל שלא בפניו נמי אינה מעיזה: ואם משנשאת באו עדים וכו': אמר אבוב דשמואל לא נשאת ממש אלא יכיון שהתירוה לינשא אע"פ שלא נשאת והא לא תצא קתני לא תצא מהיתרה הראשון

ת"ר אמרה נשכיתי וטהורה אני ויש לי עדים שטהורה אני אין אומרים נמתין עד שיבאו עדים אלא מתירין אותה מיד התירוה לינשא ואחר כך באו עדים ואמרו לא ידענו הרי זו לא תצא וואם באו עדי טומאה אפי' יש לה כמה בנים תצא הני שכווייתא דרתיין לנהרדעא אותיב אבוב דשמואל נטורי בהדיהו א"ל שמואל ועד האידינא מאן נטרינהו א"ל אילו בנתך הווין מי הוית מזולול בהו כולי האי הואי זכשגנה שיוצא מלפני השליש ואישתבין בנתיה דמר שמואל ואסקינהו לארעא דישראל אוקמן לשבויהו ומהרה אני והא אמרה נשכיתי וטהורה אני * שרינהו הא אמרה נשכיתי וטהורה אני והא אמרה נשכיתי וטהורה אני * שרינהו

סוף עול אתו שבויהו אמר רבי חנינא * בנן דמורין אינון איגלאי מילתא דבנתיה דמר שמואל הווין אמר ליה רבי חנינא לרב שמן בר אבא פוק איטפל בקרובותך אמר ליה לרבי חנינא והאיכא עדים במדינת הים השתא מיהת ליתנהו קמן עדים בצד * אסתן ותאסר מעמא דלא אתו עדים הא אתו עדים מיתסרא והאמר אבוב דשמואל כיון שהתירוה לינשא אף על פי שלא נשאת אמר רב אשי עדי טומאה איתמר: **מתני'**

דבשבויה הקילו ומאן דמתני לה אסיפא ליה דכולי ערמא איה דרב המנוגא והכא בהא קמיפלגו דמר סבר כי איתמר דרב המנוגא בפניו אבל שלא בפניו נמי אינה מעיזה: ואם משנשאת באו עדים וכו': אמר אבוב דשמואל לא נשאת ממש אלא יכיון שהתירוה לינשא אע"פ שלא נשאת והא לא תצא קתני לא תצא מהיתרה הראשון

ת"ר אמרה נשכיתי וטהורה אני ויש לי עדים שטהורה אני אין אומרים נמתין עד שיבאו עדים אלא מתירין אותה מיד התירוה לינשא ואחר כך באו עדים ואמרו לא ידענו הרי זו לא תצא וואם באו עדי טומאה אפי' יש לה כמה בנים תצא הני שכווייתא דרתיין לנהרדעא אותיב אבוב דשמואל נטורי בהדיהו א"ל שמואל ועד האידינא מאן נטרינהו א"ל אילו בנתך הווין מי הוית מזולול בהו כולי האי הואי זכשגנה שיוצא מלפני השליש ואישתבין בנתיה דמר שמואל ואסקינהו לארעא דישראל אוקמן לשבויהו ומהרה אני והא אמרה נשכיתי וטהורה אני * שרינהו

סוף עול אתו שבויהו אמר רבי חנינא * בנן דמורין אינון איגלאי מילתא דבנתיה דמר שמואל הווין אמר ליה רבי חנינא לרב שמן בר אבא פוק איטפל בקרובותך אמר ליה לרבי חנינא והאיכא עדים במדינת הים השתא מיהת ליתנהו קמן עדים בצד * אסתן ותאסר מעמא דלא אתו עדים הא אתו עדים מיתסרא והאמר אבוב דשמואל כיון שהתירוה לינשא אף על פי שלא נשאת אמר רב אשי עדי טומאה איתמר: **מתני'**

דבשבויה הקילו ומאן דמתני לה אסיפא ליה דכולי ערמא איה דרב המנוגא והכא בהא קמיפלגו דמר סבר כי איתמר דרב המנוגא בפניו אבל שלא בפניו נמי אינה מעיזה: ואם משנשאת באו עדים וכו': אמר אבוב דשמואל לא נשאת ממש אלא יכיון שהתירוה לינשא אע"פ שלא נשאת והא לא תצא קתני לא תצא מהיתרה הראשון

ת"ר אמרה נשכיתי וטהורה אני ויש לי עדים שטהורה אני אין אומרים נמתין עד שיבאו עדים אלא מתירין אותה מיד התירוה לינשא ואחר כך באו עדים ואמרו לא ידענו הרי זו לא תצא וואם באו עדי טומאה אפי' יש לה כמה בנים תצא הני שכווייתא דרתיין לנהרדעא אותיב אבוב דשמואל נטורי בהדיהו א"ל שמואל ועד האידינא מאן נטרינהו א"ל אילו בנתך הווין מי הוית מזולול בהו כולי האי הואי זכשגנה שיוצא מלפני השליש ואישתבין בנתיה דמר שמואל ואסקינהו לארעא דישראל אוקמן לשבויהו ומהרה אני והא אמרה נשכיתי וטהורה אני * שרינהו

סוף עול אתו שבויהו אמר רבי חנינא * בנן דמורין אינון איגלאי מילתא דבנתיה דמר שמואל הווין אמר ליה רבי חנינא לרב שמן בר אבא פוק איטפל בקרובותך אמר ליה לרבי חנינא והאיכא עדים במדינת הים השתא מיהת ליתנהו קמן עדים בצד * אסתן ותאסר מעמא דלא אתו עדים הא אתו עדים מיתסרא והאמר אבוב דשמואל כיון שהתירוה לינשא אף על פי שלא נשאת אמר רב אשי עדי טומאה איתמר: **מתני'**

דבשבויה הקילו ומאן דמתני לה אסיפא ליה דכולי ערמא איה דרב המנוגא והכא בהא קמיפלגו דמר סבר כי איתמר דרב המנוגא בפניו אבל שלא בפניו נמי אינה מעיזה: ואם משנשאת באו עדים וכו': אמר אבוב דשמואל לא נשאת ממש אלא יכיון שהתירוה לינשא אע"פ שלא נשאת והא לא תצא קתני לא תצא מהיתרה הראשון

ת"ר אמרה נשכיתי וטהורה אני ויש לי עדים שטהורה אני אין אומרים נמתין עד שיבאו עדים אלא מתירין אותה מיד התירוה לינשא ואחר כך באו עדים ואמרו לא ידענו הרי זו לא תצא וואם באו עדי טומאה אפי' יש לה כמה בנים תצא הני שכווייתא דרתיין לנהרדעא אותיב אבוב דשמואל נטורי בהדיהו א"ל שמואל ועד האידינא מאן נטרינהו א"ל אילו בנתך הווין מי הוית מזולול בהו כולי האי הואי זכשגנה שיוצא מלפני השליש ואישתבין בנתיה דמר שמואל ואסקינהו לארעא דישראל אוקמן לשבויהו ומהרה אני והא אמרה נשכיתי וטהורה אני * שרינהו

מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא. ואם תאמר שנה ושנה דרישא איה לן לאוקמה בחזקת פנויה וסיפא בחזקת אשה איש ויש לומר דזרישא אע"ג דאיה לן לאוקמה בחזקת פנויה מ"מ תרי ותרי ספיקא דרבנן היא דלמוכח זכרין ד' אחין (יבמות דף לא. וס) והוא לן למימר תלך מדרבנן וי"מ כיון דלך מפלגי זין זלו עדים עד שלא ניסת לזלו עדים משניסת ש"מ דלאו רבי מנחם זין יוסי היא אלף רבנן א"כ סיפא נמי אמאי תלך הא שזמעינן לכו דלמרי תלך: **תרוייהו בפנויה קמסהדי.** לא הוה זרין להא דלפי' ליכא אלף ההוא דלמר נתקדשה לא תלך דלזין דבר שבערוה פחות משנים לכתחילה אי נמי כגון שהיו נרות דולקות ומטות מונעות שהיה עומד לקדש כדלמר זכרון המגרש (גיטין פט.) ועד אחד אומר נתקדשה ועד אחד אומר לא נתקדשה זלמה שעה: **מאן דמתני לה ארישא כ"ל שכן אסיפא.** וא"ת מנא ליה

ללמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאלת לא תלך ולמאי דמפרש כסמוך לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: **אית ליה דרב המנוגא.** אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מה"מ של זכרון: **לא תצא מהיתרה הראשון.** פירוט ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דימנות ללא תלך מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תלך אלף לכתחלה לא תינשא כדמשמע גבי זמתי דמר שמואל

כסמוך דמורין * לכתחילה: באו עדים לא תצא. פירוט לא תלך מהיתרה הראשון: עד האידינא מאן נטרינהו. פי' דכבר נאסרו: ויהא איכא עדים במדינת הים. אין לפרש דלמא תיקשי ליה נמי אמיתיתין קתני נשכיתי וטהורה אני נאמנת ואמאי ללמא איכא עדים אלף הכי פירושה דהיינו עדי שזויה דל"כ מה הוה זרין למימר הא איכא עדים במדינת הים הוה ליה למימר לא איכא עדים קמן דהא איכא שבויהו (הו): **עדי טומאה איתמר. והא איכא עדים במדינת הים דפרין לעיל פירוט והא ילא קול דליכא התם עדי טומאה כדפירשתי הקשה ר"ת זכרון קמא**

דלמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאלת לא תלך ולמאי דמפרש כסמוך לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: **אית ליה דרב המנוגא.** אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מה"מ של זכרון: **לא תצא מהיתרה הראשון.** פירוט ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דימנות ללא תלך מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תלך אלף לכתחלה לא תינשא כדמשמע גבי זמתי דמר שמואל

כסמוך דמורין * לכתחילה: באו עדים לא תצא. פירוט לא תלך מהיתרה הראשון: עד האידינא מאן נטרינהו. פי' דכבר נאסרו: ויהא איכא עדים במדינת הים. אין לפרש דלמא תיקשי ליה נמי אמיתיתין קתני נשכיתי וטהורה אני נאמנת ואמאי ללמא איכא עדים אלף הכי פירושה דהיינו עדי שזויה דל"כ מה הוה זרין למימר הא איכא עדים במדינת הים הוה ליה למימר לא איכא עדים קמן דהא איכא שבויהו (הו): **עדי טומאה איתמר. והא איכא עדים במדינת הים דפרין לעיל פירוט והא ילא קול דליכא התם עדי טומאה כדפירשתי הקשה ר"ת זכרון קמא**

דלמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאלת לא תלך ולמאי דמפרש כסמוך לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: **אית ליה דרב המנוגא. אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מה"מ של זכרון: **לא תצא מהיתרה הראשון.** פירוט ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דימנות ללא תלך מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תלך אלף לכתחלה לא תינשא כדמשמע גבי זמתי דמר שמואל**

כסמוך דמורין * לכתחילה: באו עדים לא תצא. פירוט לא תלך מהיתרה הראשון: עד האידינא מאן נטרינהו. פי' דכבר נאסרו: ויהא איכא עדים במדינת הים. אין לפרש דלמא תיקשי ליה נמי אמיתיתין קתני נשכיתי וטהורה אני נאמנת ואמאי ללמא איכא עדים אלף הכי פירושה דהיינו עדי שזויה דל"כ מה הוה זרין למימר הא איכא עדים במדינת הים הוה ליה למימר לא איכא עדים קמן דהא איכא שבויהו (הו): **עדי טומאה איתמר. והא איכא עדים במדינת הים דפרין לעיל פירוט והא ילא קול דליכא התם עדי טומאה כדפירשתי הקשה ר"ת זכרון קמא**

דלמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאלת לא תלך ולמאי דמפרש כסמוך לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: **אית ליה דרב המנוגא. אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מה"מ של זכרון: **לא תצא מהיתרה הראשון.** פירוט ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דימנות ללא תלך מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תלך אלף לכתחלה לא תינשא כדמשמע גבי זמתי דמר שמואל**

כסמוך דמורין * לכתחילה: באו עדים לא תצא. פירוט לא תלך מהיתרה הראשון: עד האידינא מאן נטרינהו. פי' דכבר נאסרו: ויהא איכא עדים במדינת הים. אין לפרש דלמא תיקשי ליה נמי אמיתיתין קתני נשכיתי וטהורה אני נאמנת ואמאי ללמא איכא עדים אלף הכי פירושה דהיינו עדי שזויה דל"כ מה הוה זרין למימר הא איכא עדים במדינת הים הוה ליה למימר לא איכא עדים קמן דהא איכא שבויהו (הו): **עדי טומאה איתמר. והא איכא עדים במדינת הים דפרין לעיל פירוט והא ילא קול דליכא התם עדי טומאה כדפירשתי הקשה ר"ת זכרון קמא**

דלמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאלת לא תלך ולמאי דמפרש כסמוך לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: **אית ליה דרב המנוגא. אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מה"מ של זכרון: **לא תצא מהיתרה הראשון.** פירוט ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דימנות ללא תלך מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תלך אלף לכתחלה לא תינשא כדמשמע גבי זמתי דמר שמואל**

כסמוך דמורין * לכתחילה: באו עדים לא תצא. פירוט לא תלך מהיתרה הראשון: עד האידינא מאן נטרינהו. פי' דכבר נאסרו: ויהא איכא עדים במדינת הים. אין לפרש דלמא תיקשי ליה נמי אמיתיתין קתני נשכיתי וטהורה אני נאמנת ואמאי ללמא איכא עדים אלף הכי פירושה דהיינו עדי שזויה דל"כ מה הוה זרין למימר הא איכא עדים במדינת הים הוה ליה למימר לא איכא עדים קמן דהא איכא שבויהו (הו): **עדי טומאה איתמר. והא איכא עדים במדינת הים דפרין לעיל פירוט והא ילא קול דליכא התם עדי טומאה כדפירשתי הקשה ר"ת זכרון קמא**

דלמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאלת לא תלך ולמאי דמפרש כסמוך לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: **אית ליה דרב המנוגא. אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מה"מ של זכרון: **לא תצא מהיתרה הראשון.** פירוט ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דימנות ללא תלך מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תלך אלף לכתחלה לא תינשא כדמשמע גבי זמתי דמר שמואל**

כסמוך דמורין * לכתחילה: באו עדים לא תצא. פירוט לא תלך מהיתרה הראשון: עד האידינא מאן נטרינהו. פי' דכבר נאסרו: ויהא איכא עדים במדינת הים. אין לפרש דלמא תיקשי ליה נמי אמיתיתין קתני נשכיתי וטהורה אני נאמנת ואמאי ללמא איכא עדים אלף הכי פירושה דהיינו עדי שזויה דל"כ מה הוה זרין למימר הא איכא עדים במדינת הים הוה ליה למימר לא איכא עדים קמן דהא איכא שבויהו (הו): **עדי טומאה איתמר. והא איכא עדים במדינת הים דפרין לעיל פירוט והא ילא קול דליכא התם עדי טומאה כדפירשתי הקשה ר"ת זכרון קמא**

דלמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאלת לא תלך ולמאי דמפרש כסמוך לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: **אית ליה דרב המנוגא. אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מה"מ של זכרון: **לא תצא מהיתרה הראשון.** פירוט ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דימנות ללא תלך מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תלך אלף לכתחלה לא תינשא כדמשמע גבי זמתי דמר שמואל**

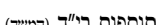
כסמוך דמורין * לכתחילה: באו עדים לא תצא. פירוט לא תלך מהיתרה הראשון: עד האידינא מאן נטרינהו. פי' דכבר נאסרו: ויהא איכא עדים במדינת הים. אין לפרש דלמא תיקשי ליה נמי אמיתיתין קתני נשכיתי וטהורה אני נאמנת ואמאי ללמא איכא עדים אלף הכי פירושה דהיינו עדי שזויה דל"כ מה הוה זרין למימר הא איכא עדים במדינת הים הוה ליה למימר לא איכא עדים קמן דהא איכא שבויהו (הו): **עדי טומאה איתמר. והא איכא עדים במדינת הים דפרין לעיל פירוט והא ילא קול דליכא התם עדי טומאה כדפירשתי הקשה ר"ת זכרון קמא**

דלמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאלת לא תלך ולמאי דמפרש כסמוך לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: **אית ליה דרב המנוגא. אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מה"מ של זכרון: **לא תצא מהיתרה הראשון.** פירוט ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דימנות ללא תלך מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תלך אלף לכתחלה לא תינשא כדמשמע גבי זמתי דמר שמואל**

כסמוך דמורין * לכתחילה: באו עדים לא תצא. פירוט לא תלך מהיתרה הראשון: עד האידינא מאן נטרינהו. פי' דכבר נאסרו: ויהא איכא עדים במדינת הים. אין לפרש דלמא תיקשי ליה נמי אמיתיתין קתני נשכיתי וטהורה אני נאמנת ואמאי ללמא איכא עדים אלף הכי פירושה דהיינו עדי שזויה דל"כ מה הוה זרין למימר הא איכא עדים במדינת הים הוה ליה למימר לא איכא עדים קמן דהא איכא שבויהו (הו): **עדי טומאה איתמר. והא איכא עדים במדינת הים דפרין לעיל פירוט והא ילא קול דליכא התם עדי טומאה כדפירשתי הקשה ר"ת זכרון קמא**

דלמא אסיפא לא מני קאי דלפי' זלו עדים ואחר כך נשאלת לא תלך ולמאי דמפרש כסמוך לא ניסת ניסת ממש אחי שפיר: **אית ליה דרב המנוגא. אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו מ"מ לענין ניסת ואח"כ זלו עדים מה"מ של זכרון: **לא תצא מהיתרה הראשון.** פירוט ומנשא [לכתחלה] ללא שייך לזות שפמים כלל אלף אין לפרש כי הויא דימנות ללא תלך מהיתרה הראשון לענין דאם נשאת לא תלך אלף לכתחלה לא תינשא כדמשמע גבי זמתי דמר שמואל**

עא א מיי פ"ט מהל' אבות הלכה לא טו"ע ז'ה"ע סימן מו סעיף ג:
עב ב מיי שם הלכה ל טו"ע שם סעיף א:
עג ג מיי פ"ז מהל' גיטין הלכה מ טו"ע שם סימן קנז סעיף ג:
עד ד מיי שם הלכה א טור ש"ע שם סעיף ז:
עה ה מיי שם הלכה ז טו"ע שם סימן ז סעיף ז:
עו ו מיי פ"ח מהל' אבות הלכה כב טו"ע שם סי' ז סעיף ו:
עז ז מיי שם הלכה כב טור ש"ע שם סעי' ז:
עה ח מיי שם טור ש"ע שם סעיף ו:
עו ט מיי פ"ח מהל' אבות הלכה כב טו"ע שם סי' ז סעיף ו:
עז ז מיי שם הלכה כב טור ש"ע שם סעי' ז:
עה ח מיי שם טור ש"ע שם סעיף ו:

תוספות ר"ד (המשך)
ואחד אומר לא נתגרשה. והלשון מוכיח כן שאומר תרוייהו בא"א קמסהדי. ומשמע שלא התוקפה א"א אלא על פיהם. ואע"ג דאיה נמי אמרה א"א הייתי וגרשה אני [מ"מ] כיון שיש עדים (שהיתה) [שאומרים] שא"א היתה אינה נאמנת. ועוד שהעד מכווישה ואומר לא נתגרשה. והלכך אם נשאת תצא אבל בודאי אם נשאת תחלה על פיה כשטמרה א"א הייתי וגרשה אני ואח"כ בא העד שאמרה שאומר לא נתגרשה לא תצא. שאין מביאין אשה בעבלה כדכר שבערוה פחות מב'. ודבר הכי דבגידושי לא מתוקמא אלא באשה הבאה ממדה"י שאין לה חזקה מה היא ה"ז ערות דקידושין לא מתוקם אלא בבאה ממדה"י שלא הוציאה מה היא. והלשון מוכיח דקאמר תרוייהו בפנויה מסהדי. ומשמע שלא הוציאה פנויה אלא על פיהן. אבל אשה העומדת לפנינו בחזקת פנויה. וזב ע"א ואמר נתקדשה בפני פ' ופ' והלכו להן למדינת הים. אע"פ שאין עד אחר שיכחישונו. אינו נאמן לאסרה עד שיבאו שנים כדברא דאמר אין דבר שבויהו פחות מב'. ולכתחלה לא תנשא. ר"א אמר לעולם תרי ותרי ואינן פ"י המורה ברישא תני תצא. ובסיפא תני לא תצא. ב' אומרים אינהו שנתקדשה וב' אומרים לא ראינוה שנתקדשה ה"ז לא תנשא. פשיטא לא ראינו אינה ראיא אבל אי אמרי (בעיקר) [בכירין] דלא נתקדשה כגון דאמר האשה או המקדש הי' עמו במקום פ' שמעדיים ערות בורה. ה"ז דאם נשאת לא תצא (א). ואמאי לא תצא. תרי ותרי ניהו והבא עלי' באשם תלוי קאי. ואי אמרת דר"א קסבר דאפילו תבירי ותרי

תורה אור השלם
1. יש דעה ראיהי תחת השמש בשגגה שיצא מלפני השליטי:
קבלת י ה

גליון הש"ס

גמ' שרינהו סוף עול אתו שבויהו. עיין ב"ב קט"ז ע"א דמ"ד רב מרי. שנת קנז ע"א מדה"י ואמרי לה: **תום** ד"ה אית ליה. אע"ג דרב המנוגא איירי בפניו עיין יבמות קנז ע"ב מדה"י זלמה שעה:

מוסף רש"י

דבשבויה הקילו. דספיקא זעלמא הוא (ב"ק ק"ח). שרינהו. ר' מנשה לנסעא להכניס (רשב"ם ב"ב ק"ה). **עדים בצד אסתן.** רוח לפנות ואין פתח. ומעדים, ותאסר. בתמיה (קדושין י"ב).

תוספות ר"ד

דתי ותרי ספיקא דאורייתא ובספיקא דאורייתא לא איליין בתר חזקה אלא הבא עליה באשם תלוי קאי אמר (ר"פ) [אבין] רונגיה בע"א. ע"א אומר נתקדשה וע"א אומר לא נתקדשה תרוייהו בפנויה קמסהדי והא דאמר נתקדשה הויל חד ואין דבריו של א' במקום ב'. ע"א אומר נתגרשה וע"א אומר לא נתגרשה תרוייהו באשת איש קמסהדי והא דאמר נתגרשה הויל חד ואין דבריו של א' במקום שנים ופ' ליה במחזקות לפניו שהיא א"א מירי. דא"כ מה צורך להכחשת העד שאומר לא נתגרשה בלא המחשתי נמי אינו נאמן ע"א בגירושין ואפי' לאבי דאמר ע"א נאמן באיסורין ואפילו באשה הי' לאסור כגון אשתו ונתנה בע"א כפי האומר (קדושין טו ע"ט) דאבי אמר ע"א נאמן בכל איסורין שבתורה ורבא אמר אי מי שיאמר שהיא ע"א נאמן לומר נתגרשה ולהוציאה מחזקת א"א דדוקא כמת בעלך האמינו חכמים ע"א משום דמילתא דעבידי לגלויי לא משקרא והיא גופא דייקא ומנסבא. ומתוך חומר שהחמרת עליה בחספה הקלת עליה מחמתה אבל בגירושין לא הוימן. עיין בהאשה רבה. ולא מתוקמא אלא באשה הבאה ממדה"י שלא ידענו מי היא ובאים אלה השנים ומעידים עליה כי א"א היתה אלא שא' אומר נתגרשה